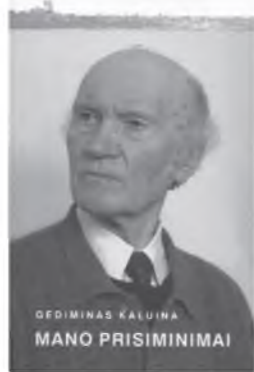


KNYGOS



Vilniaus dailės akademija. Paminklotvarkos katedra. 2014–2019 / Vilnius Academy of Arts. Heritage Conservation Department. V., 2019. Sudarytoja *Dalia Klajumienė*

Iš Kupiškio krašto kilusio žinomo gydytojo ir visuomenės veikėjo (1929–2018) atsiminimų knyga, pasakojanti apie autoriaus gyvenimą prieškariinėje Lietuvoje, karo ir pokario sunkumus, mediko darbą sovietmečiu, dalyvavimą Atgimimo sąjūdyje.



*Gediminas Kaluina*  
Mano prisiminimai. V., 2019

Iš Kupiškio krašto kilusio žinomo gydytojo ir visuomenės veikėjo (1929–2018) atsiminimų knyga, pasakojanti apie autoriaus gyvenimą prieškariinėje Lietuvoje, karo ir pokario sunkumus, mediko darbą sovietmečiu, dalyvavimą Atgimimo sąjūdyje.



*Mečišlovas Sakalauskas*  
Vincas Svirskis. V., 2019

2020 metų kalendorius, iliustruotas XX a. lietuvių fotografijos klasiko nuotraukomis, įamžinusiomis bene garsiausio mūsų dvidešimtojo dešimtmečio dailininko darbais.

Trumpai

• VDA Grafikos katedros docentės Agnės Dautaraitės-Krutulės kurtas Lietuvos dailininkų sąjungos reprezentacinis meno albumas „Memorabilia“, įvertintas vienu prestižiškiausių apdovanojimų dizaino pasaulyje. Lapkričio 1 d. „Red Dot Gala“ šventėje Konzerthaus Berlyne leidinio „Memorabilia“ rengėjams skirtas „Red Dot: Best of the best“ • VDA mokytojininkė dr. Karina Simonson gavo Specialiąją vertinimo komisijos premiją Geriausių baigiamųjų mokslo darbų tautinių mažumų tematika konkurse už apgintą daktaro disertaciją „Žydų fotografai Pietų Afrikos Respublikoje XX a. 4–8 deš.: Leonas Levsonas ir Eli Weinbergas“. Apdovanojimo ceremonija vyko lapkričio 19 d. Lietuvos mokslų akademijos didžiojoje salėje • Du VDA studentai pateko tarp „Nordic & Baltic Young Artist Award 2019“ konkurso nugalėtojų. Vilniaus fakulteto Tekstilės meno ir dizaino katedros I kurso magistrantūros studijų programos studentės Rasuolės Jautakytės kūriniai „Objektai kūniui, psichinių sutrikimų simuliacija“ pelnė daugiausia publikos simpatijų. Vilniaus fakulteto Fotografijos ir medijos meno katedros magistras Ignas Pavliukevičius laimėjo „Fotografiska Tallinn Award“ apdovanojimą • Pasirodė fotografijos istoriko, VDA doktoranto Dainiaus Junevičiaus sudarytas stereoskopinių vaizdų albumas „Iškilioji Lietuva. 1860–1918“. Lapkričio 13 d. knyga pristatyta Lietuvos nacionaliniame muziejuje • VDA Kauno fakulteto Grafinio dizaino katedros alumnų Evelinos Baniulytės ir Gabijos Platūkytės sukurtas dizainas produktui „Gyvas medus“ laimėjo bronzą „NAPA Baltic 2019“ pakuotės dizaino apdovanojimuose • Kadangi LR Vyriausybė, teikdama 2020 metų valstybės biudžetą, nenumatė skirti lėšų dėstytojų, mokslininkų bei neakademiinių darbuotojų atlygio didinimui, nedidina BVP skiriamos dalies mokslo tyrimų ir eksperimentinei plėtrai, nežada peržiūrėti skatinamųjų stipendijų studentams dydžio, lapkričio 28 d. Lietuvos aukštųjų mokyklų profesinė sąjunga (LAMPSS) ir LSMPS organizavo įspėjamąjį streiką, prie kurio prisijungė ir VDA profesinė sąjunga •

LIETUVIŲ DAILININKAI



**Raimondas Antanas Miknevičius**  
(1937 06 13 – 2019 11 13)

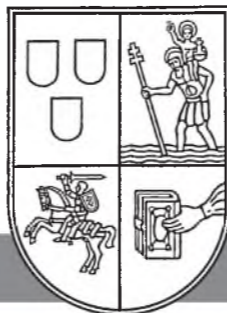
Dailininkas, ilgametis VDA dėstytojas gimė Kaune. Jo motina – žymi lietuvių keramikė Teodora Slyvauskaitė-Miknevičienė. 1955–1961 m. studijavo Valstybiniame dailės institute, Grafikos katedroje. Po studijų išvyko dirbti vyr. dailininku į Klaipėdos „Dailės“ kombinatą. Nuo 1964 m. dalyvavo dailės parodose. 1966 m. grįžęs gyventi į Vilnių dirbo apipavidalintojo Eksperimentiniame taros ir įpakavimo konstravimo biure (iki 1976 m.). Nuo 1964 m. kandidatas į Lietuvos dailininkų sąjungos (LDS) narius, nuo 1966 m. – narys. Nuo 1973 m. – LDS Grafikos sekcijos biuro pirmininkas. Kurį laiką buvo LDS valdybos sekretorius. Aštuntame dešimtmetyje – Vilniaus „Dailės“ kombinato meno tarybos pirmininkas. 1980–2003 m. dėstė VDA Grafikos katedroje. Tarp jo mokinių minimi Rimantas Rolia, Rolandas Rimkūnas, Arūnas Mėčius, Daiva Kairevičiūtė, Dovilė Norkutė, Arūnas Gelūnas. R. A. Miknevičius dėstė ir būsimiesiems dailėtyrininkams.

Dailininkas sukūrė tapybos darbų, estampų, plakatų, knygų viršelių, atvirukų, logotipų, pakuočių. Ypač daug dirbo laktinės grafikos bei spalvotos grafikos srityse. Pagrindinis jo alejinės tapybos palikimas (apie 30 didelio formato darbų) ir eilė herbų sukaupti „Stiklių“ viešbutyje.

Po 1990 m. R. A. Miknevičius vadovavo dailininkų grupei, kūrusiai laikinuosius lietuviškus pinigus (vadintus „vagnorėliais“) ir grupei, kūrusiai litų banknotų projektus. Dalyvavo kuriant monetas bei pašto ženklų konkursuose. Buvo ilgametis Heraldikos komisijos prie Lietuvos Respublikos prezidentūros narys, vienu metu ir pirmininkas. Pats sukūrė arba atkūrė 18 miestų ir miestelių herbų. R. A. Miknevičius palaidotas Antakalnio kapinėse.



Tapytojas Kazimieras Stabrauskas (1869 11 21–1929 08). Iš *Tygodnik ilustrowany. 1910*



VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJA

INFORMACINIS BIULETENIS Nr. 10(298) 2019 LAPKRITIS

VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS TARYBOJE

Posėdis vyko 2019 m. lapkričio 15 d. Svarstyta Rektorės prašymas pritariti 350 tūkst. eurų skolinimuisi, imant paskolą penkiolikai metų investicijų projekto „Panemunės pilies, esančios Vytėnų g. 53, Jurbarko rajone, pritaikymui kultūriniai veiklai“. Suderinus su Tarybos pirmininke, esant skubiam klausimui, nutarta balsavimą vykdyti elektroniniu būdu. Rektorės prašymu buvo pateikta ir išsami VDA vykdomų infrastruktūrinių projektų apžvalga. Iškilus bet kokiems klausimams buvo galima kreiptis dėl papildomo išaiškinimo į Rektorės pavaduotoją ūkio reikalams Virgilijų Kircių. Nutarta pritariti 350 tūkst. eurų skolinimuisi imant paskolą 15 metų investicijų projektui „Panemunės pilies, esančios Vytėnų g. 53, Jurbarko rajone, pritaikymas kultūriniai veiklai“, nuosavų lėšų daliai finansuoti ir paskolos atidavimui iš VDA Nuosavų lėšų.

ELIA LYDERYSTĖS SIMPOZIUMAS KINIJOJE

VDA rektorė doc. Ieva Skauronė lapkričio 20–22 d. dalyvavo ELIA lyderystės simpoziume „Mapping the Common Ground/Apiibrėžiant bendrus pagrindus“, kuris vyko Kinijos dailės akademijoje Hangzhou mieste. Šis lyderystės simpoziumas sukviė aukštųjų meno institucijų vadovus iš viso pasaulio (90 delegatų iš beveik 50 institucijų ir 26 šalių) diskutuoti kaip ekonominiai, socialiniai, kultūriniai ir politiniai pokyčiai įtakoja įvairius jų, kaip vietinių lyderių, parcių ir atsakomybės aspektus. Susitikimas labai pasitarnavo ir kaip galimybė užmegzti naujus ryšius tarp institucijų. VDA rektorė pasirašė institucinio bendradarbiavimo sutartį su Kinijos dailės akademija, seniausia ir geriausia dailės ir dizaino aukštąja mokykla šalyje, inicijavo VDA akademinio bendradarbiavimo sutarčių pasirašymą su Maastricht dailės ir dizaino akademija (Nyderlandai), Vakarų Bohemijos universitetu (Čekijos Respublika), Ekvadoro menų akademija. *Mūsų inf.*



Eindhoveno dizaino diagnozė: policija, Gruzijos okupacija ir miesto sodininkai

Kiekvienų metų spalio pabaigoje Eindhovene vyksta didžiausias Šiaurės Europos dizaino renginys – Olandų dizaino savaitė (DDW). VDA Dizaino inovacijų centro kolektyvas, sugrįžęs iš šios Nyderlanduose vykusios dizaino šventės, pasidalijo savo išpužiais.

DDW šaknys siekia 1998 metus. Tais metais dizainerių konsultacija (VOE) pirmą kartą organizavo Dizaino dieną. Renginiu siekta suartinti verslininkus ir dizainerius. Dizaino diena kasmet vykdavo Eindhovene ir kiekvienais metais sulaukdavo vis didesnio žmonių susidomėjimo, tad netrukus „išaugo savo drabužius“ ir nuo 2002 m. tapo Dizaino savaitė, o 2005 m. ji buvo pervadinta į Olandų dizaino savaitę (DDW).

Šiemet DDW pasiūlė pačią gausiausią per dvidešimtmetį programą – vietiniams ir iš viso pasaulio atvykusiems lankytojams pristatė daugiau nei 2 600 dizainerių darbus net 120 įvairiose miesto vietose bei sulaukė daugiau

nei 350 000 Nyderlandų gyventojų ir užsienio svečių dėmesio.

DDW organizatoriai pristato žinomų bei dar tik pradėjančių dizainerių darbus, rengia įvairias paskaitas, apdovanojimų įteikimo ceremonijas, performansus, vedą diskusijas bei kitaip švenčia dizaino šventę. Nors dizaino savaitės metu lankytojams siūloma kiekviena įsivaizduojama disciplina ir dizaino aspektas, daugiausiai dėmesio skiriama eksperimentams, naujovėms ir tarpdisciplininiam dalykam. Išskirtinis dėmesys kiekvienais metais sutelkiamas jaunųjų dizainerių talento ugdymui ir propagavimui, ateities projektavimui.

DDW optimistiškai tiki dizainerių gebėjimu spręsti problemas. Organizatoriai įrodė, kad turi galybę išradingumo ir propaguoja mąstymo laisvę, o tai atneša atitinkamų dizaino inovacijų, kurių reikalauja mūsų greitai kintantis pasaulis. DDW tikslas – sustiprinti olandų dizainerių pozicijas bei parodyti, kaip viso pasaulio dizaineriai formuoja teigiamas ateities perspektyvas.

Nuo 2012 m. DDW apibrėžė kiekvieno renginio temą ir viešinio kampanijos pavadinimą. Šių metų tema: „Jei ne dabar, tada kada?“ Bėje, jei nespėjote Eindhovene apsilankyti, tai „save the date“: 2020 metais DDW vyks spalio 17–25 dienomis. *(nukelta į 3 psl.)*

## VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS KRONIKA

## Lapkritis

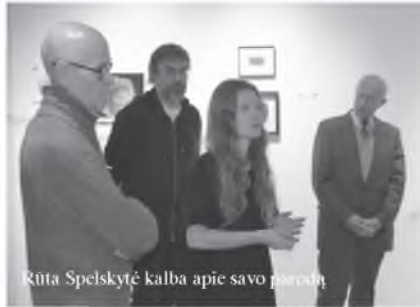
- 6 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Jurgos Barilaitės paroda „Kaulai ir nuosėdos“
- 8 d. „Titanike“ atidaroma konkurso „XI Jaunojo tapytojo prizas“ paroda
- 8 d. Galerijoje „Vitražo manufaktūra“ atidaroma paroda „Skaidrumo spalvos“ (Tapyba / Ieva Skauronė, Žydrūnas Mirinavičius / Stiklas).
- 8 d. Susitikimas su korėjiečių menininku Jun-ho Park Vilniaus fakultete
- 11 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma Paminklotvarkos katedros paroda „Trys viename: vieno paveiklo restauravimo istorija“ ir grafikės dr. Rasos Janulevičiūtės ekslibristų paroda „Iš knygų“
- 12 d. „Titanike“ atidaroma doktorantės Rūtos Spelskytės paroda „Elniaračio ūsas“
- 20 d. „5 malūnai“ atidaroma Kornelijos Žalpytės paroda „Dalykai“
- 20 d. Galerijoje „Krematoriumas“ atidaroma Gedimino Pranckūno fotografijų paroda „Pakraščiais. Peizažo likučiai“
- 21 d. Senujų rūmų Baltajame koridoriuje atidaroma paroda „Ersamus+studentai/Walk-through“
- 21 d. Kauno fakultete atidaroma Natalios Romaniuk (Lenkija) grafikos paroda „Dance with the Shadows/Šokis su šešėliais“
- 22 d. Doktorantė Rūta Spelskytė-Liberienė gina meno projektą „Kaip išmesti iš galvos. Istorija apie meilę, karą ir debesis“
- 22 d. Galerijoje „Kunstkamera“ atidaroma Viktoro Paukštelio paroda „House of Jäger“
- 25 d. Galerijoje „Akademija“ atidaroma doc. Marijos Marcellionytės-Paliukės paroda „Ryšiai. Mikorizė“
- 26 d. Vilniaus fakultete susitikimas su danų menininku Rasmus Myrup
- 26 d. Galerijoje „Artifex“ atidaroma Aistės Jančiūtės paroda „Pojučių laboratorija. Svoris“
- 27 d. Žemaičių muziejuje Plungėje atidaroma VDA Tėsių fakulteto profesorių, menininkų Zitos ir Romualdo Inčirauskų kūrybos paroda „Iš namų“
- 27 d. Vilniaus fakultete vyksta seminaras „Kad žodis taptų moksliniu tyrimu: akademinio diskurso įtekinimo ypatumai“
- 28–29 d. Paskaitas Vilniaus fakultete skaito garso menininkas, kompozitorius Rune Sochting (Danija)
- 29 d. Doktorantas Tomas Daukša gina meno projektą „Iš pusiausvyros išvesta sistema su grįžtamuoju ryšiu“
- „VDA/Lauko ekspozicija“ veikia MA keramikos II kurso studento Jano Dmuchovsio paroda „Kryžiai“



R. Spelskytės parodoje „Elniaračio ūsas“



Paroda „Kryžiai“



Rūta Spelskytė kalba apie savo parodą



Atidaroma paroda „Trys viename“



Jurgos Barilaitės parodoje



Doktorantė Marija Marcellionytė-Paliukė parodoje „Ryšiai. Mikorizė“



Doktorantė Rasos Janulevičiūtės paroda



Parodos „XI Jaunojo tapytojo prizas“ fragmentai

## Eindhoveno dizaino diagnozė: policija, Gruzijos okupacija ir miesto sodininkai

atkelia iš 1 psl.

## Arenoje – jaunųjų dizaino talentų show

Arena – vienas pagrindinių „Dutch Design Week“ komponentų. Joje buvo pristatomi Eindhoveno dizaino akademijos 2019 m. bakalauro ir magistro studijų absolventų baigiamieji darbai, vyko diskusijos, filmų peržiūros ir performansai.

Šiemet, jau antrą kartą, sėkmingai peržengtos universiteto ribos ir „Graduation Show“ paroda surengta istoriniame „Campina“ pieno fabrike. Jame visuomenei pristatyti 62 magistrantūros ir 120 bakalauro baigimo projektai. Čia lankytojai galėjo dalyvauti diskusijose apie dirbtinį intelektą, dizaino estetiką, socialines tapatybes, viešąją erdvę ir net išgirsti kelias sąmokslų teorijas.

Paroda lankytojus kvietė į kelionę per projektus ir instaliacijas, daugiausia dėmesio skiriant naujovėms, tvarumui, meistriskumui ir naujoms medžiagoms. Ji bandė lankytojams pristatyti visų formų dizainą, „atveriant duris“ eksperimentams, supažindinti su įvairiomis disciplinomis ir žiniomis, net peržengiant projektų, gaminių ar jų funkcijų ribas.

## Apdovanojimu įvertintas Irakli Sabekia projektas „Kalbančios sienos“

Olandų dizaino savaitės metu dizaino profesionalų žiuri išrenka kiekvienų metų bakalauro ir magistro studijų nugalėtojus. Vienas tokių – Irakli Sabekia, apdovanojimą gavęs už savo projektą „Voicing Borders“. „Melkweg“ apdovanojimas kasmet įteikiamas už tikrai unikalų talentą. Laimėjęs baigimo projektas turi būti labai originalus ir kupinas potencialo.

Komisiją įtikino Irakli Sabekia dizaino galia ir jo pasakojimo būdas. Ji pažymi, kad: „Pristatymas yra konceptualiai labai stiprus, tačiau visi jo dizaino sprendimai prisideda prie šio objektyvaus ir garbingo pasakojimo būdo. Gražus, politiškai įpareigojantis projektas, objektyvizuojantis istoriją ir tokiu būdu suteikiantis balsą „karo paliestiems“, įtraukiant visus ir pradėdamas nuo kiekvieno“.

Šį laureatą, iš šešiolikos išskirtinių bakalauro projektų nominuotų apdovanojimams, išrinko žiuri. Nugalėtojas gauna 2 000 Eur prizą ir 3D spausdintuvu atspausdintą trofėjų, kurį sukūrė taip pat Eindhoveno dizaino akademijos alumnas Olivier van Herpt.

Irakli Sabekia yra kilęs iš Abchazijos regiono, šiaurės vakarinėje Gruzijos dalyje. Kartu su Pietų Osetija Abchazija užima maždaug 20proc. Gruzijos, kurią 2008 m. okupavo Rusija. Sieną žymi spygliuotos vielos tvora, kuri driekiasi per kaimo vietas. Ji nutiesta dar apgyvendintose vietovėse bei eina per kaimus, kurie šiuo metu yra išnykę, nes buvo sugriauti.

I. Sabekia savo projektu „Voicing Borders“ nori atkreipti visų dėmesį į traumuotą gimtines kraštovaizdį ir jo gyventojus. Jis suprojektavo siųstuvą su antena, kurį galima užkabinti ant spygliuotos vielos. Morzės kodu jis perduoda 16 sunaikintų kaimų pavadinimus ir jų geografines koordinatas. Žiuri buvo sužavėta jo sukrečiančiu poelgiu, kuris kaip komunikacijos priemonę naudoja okupacijos manifestą ir spygliuotą vielą.

Ar sienos gali „vykdyti teisingumą“ tiems, ką jos skiria? I. Sabekia savo projektu „Voicing Borders“ išryškina įvairias neteisybes, kurias sukuria sienos. Pasinaudodamas radijo siųstuvu, kabanečiu ant Rusijos ir Gruzijos sienų tvoros ir Morzės kodu skleidžiančiu dėl Rusijos okupacijos „ištrintų iš Gruzijos žemėlapių“ kaimų pavadinimus, Sabekia paverčia okupacijos ginklą įrankiu protestuoti prieš tai. Vykdydamas išradimą techninę intervenciją, jis leidžia pasienio regionams būti alternatyviai „išgirstiems“.

## Socialinio dizaino talento prizas – už filmukus policijai

Roxane de Jung pateikė projektą žmogaus ir komunikacijos kategorijai –



Roxane de Jung projektas



mokymus policijai, kaip į visuomenę integruoti buvusius jaunuosius nusikaltėlius. Dizainerės sukurtą seriją animuotų edukacinių filmukų, padedančių policijai spręsti jaunimo nusikalstamumo problemą, buvo įvertinta „Social Design Talent Award 2019“ apdovanojimu.

Policijos pareigūnams skirtuose vaizdo įrašuose Roxane nagrinėja sudėtingą temą – sėkmingą jaunų buvusių suleikytųjų reintegraciją. Šie vieši įrašai gali būti veiksminga priemonė mažinti jaunimo pakartotinių nusikalstamumą, kuris dabar siekia net 63 proc. Dizainerė, ieškodama sprendimų, kurie mažina recidyvavimo riziką, apklausė daug policininkų, baudžiamosios teisės advokatų ir psichologų. Jos mokomieji filmukai analizuoja problemą, identifikuoja ištraukiančius socialinius partnerius ir pasiūlo praktinių patarimų. Kitaip tariant, autorė pateikia įrankį, padedantį policijai padėti šioms rizikos grupės žmonėms.

## Pradėk pokalbį su „žaliuoju miesto ekspertu“

Maisto ir ne maisto kategorijoje su savo kūrybiškomis intervencijomis, kurios siekia pagerinti miesto augalus ir parkus prižiūrinčių asmenų statusą, jų viešumą, sužibėjo Cécile Espinasse. Ji pastebėjo, kad žmonės, mėgstantys miesto sodus, yra nematomi. Tačiau jie svariai prisideda prie bendruomenės ir jos aplinkos kūrimo bei gražinimo. Turėdami žinių apie sodininkystę, jie galėtų suteikti dar daugiau naudos, jei vietiniai gyventojai su jais bendrautų.

Olandijos įmonė „Ergon“ įdarbina tuos, kurie turi fizinę ir psichinę negalią. Joje Cécile tris mėnesius stažavosi kaip menininkė ir sukūrė firmos darbuotojams uniformas, kurios kviečia daugiau bendrauti su šiais „žaliaisiais ekspertais“. Tai sukelia jiems didesnę pasididžiavimo savimi jausmą. „Viskas priklauso nuo pradėtų pokalbių ir naujų ryšių kūrimo“, – įsitikinusi jaunoji dizainerė.

## Dizaino aktualijos ir temos – tos pačios, pristatymai – skiriasi

Pasak VDA Dizaino inovacijų centro direktoriaus, Olandų dizaino savaitėje buvo galima stebėti daugybę įdomių jaunųjų talentų ir patyrusių dizainerių darbų. „Vieni eskaluoja vartojimo problemas, kiti atkreipia dėmesį į vis stipresnį socialinius tinklus, tretieji – projektuoja ateitį ir ieško sprendimų sunkiai išsprendžiamiems dizaino rebusams“, – savo įspūdžiais dalinasi DIC direktorius Marius Urbanavičius. „Po išvykos į Nyderlandus galima palyginti Eindhoveno dizaino akademijos absolventų projektus su VDA studentų kūrybiniais sprendimais. VDA alumnų ir mūsų bendruomenės narių darbai nagrinėja tas pačias temas ir bando susidoroti su tais pačiais aktualiais visuomenės iššūkiais, bet šiek tiek nusileidžia Eindhoveno dalyviams įspūdingesnėmis prisistatymo galimybėmis bei idėjos išvystymo technologijomis.“

Kasmet birželį organizuojame „Jaunojo dizainerio prizo“ konkursą ir geriausiųjų parodą, tuo metu vyksta ir „Meno celių“ paroda. Manau, kad būtų dar įspūdingiau, jei ekspozicijose visame mieste visuomenei ir užsienio svečiams būtų pristatomi ne tik geriausi, bet visi be išimties VDA absolventų darbai“, – teigia M. Urbanavičius.

Agnė Kaminskienė



Iš show Arenoje



Irakli Sabekia. Voicing Borders